Lietas Nr. A420148715
Lietas arhīva Nr. AA43-0214-17/9

SPRIEDUMS
Latvijas tautas vārdā

Rīgā 2017.gada 22.februārī

Administratīvā apgabaltiesa šādā sastāvā:
tiesas sēdes priekšsēdētāja S.Liniņa,
tiesneses S.Gintere un I.Juhņeviča-Knoka,

piedaloties pieteicējas sabiedrības ar ierobežotu atbildību „Trevirk" pārstāvim zvērinātam advokātam Sandim Sproģim, atbildētājas Latvijas Republikas pusē pieaicinātās iestādes Lauku atbalsta dienesta pārstāvim Andrim Lācim,

atklātā tiesas sēdē izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta, pamatojoties uz sabiedrības ar ierobežotu atbildību „Trevirk" pieteikumu par Lauku atbalsta dienesta 2014.gada 22.decembra lēmuma Nr.10.5.3-15/14/1157-T/1298 atcelšanu, sakarā ar sabiedrības ar ierobežotu atbildību „TREVIRK" apelācijas sūdzību par Administratīvās rajona tiesas 2015.gada 18.decembra spriedumu.

Aprakstošā daļa

[1] Ar Lauku atbalsta dienesta (turpmāk – Dienests) 2011.gada 4.augusta lēmumu Nr.5/2–2–7/2185 apstiprināts /pers. D/ projekta iesniegums Nr.11-04L31201-000209 „Jauna ražošanas uzņēmuma izveidošana, kas ražos eksporta produktu – malku" (turpmāk – projekts) Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai (turpmāk – ELFLA) Lauku attīstības programmas 2007.-2013.gadam 3.ass pasākuma „Atbalsts uzņēmumu radīšanai un attīstībai (ietverot ar lauksaimniecību nesaistītu darbību dažādošanu)" (turpmāk – pasākums) ietvaros. Projekta ietvaros /pers. D/ nodibināja jaunu uzņēmumu – SIA „Trevirk".

2012.gada 3.janvārī SIA „Trevirk" Dienestā iesniedza maksājuma pieprasījumu un darījuma dokumentus par projekta īstenošanu. Projekta ietvaros SIA „Trevirk" no *OU „TimberCentre"* iegādājās divas malkas skaldāmās iekārtas *Vedkombi 410 EL* (attiecināmās izmaksas 39 659,99 *euro* (27 873,20 lati)) un no SIA „Ajona" iegādājās motorzāģi *Husqvarna H-357 XP* (attiecināmās izmaksas 587,80 *euro* (413,11 lati)).

Dienests pieņēma lēmumu par maksājuma pieprasījuma apstiprināšanu un publiskā finansējuma izmaksu. 2012.gada 27.martā SIA „Trevirk" izmaksāts publiskais finansējums 24 148,68 *euro* (16 971,79 lati) apmērā.

[2] Ar Dienesta direktora 2014.gada 22.decembra lēmumu Nr.10.5.315/14/1157-T/1298 kā galīgo administratīvo aktu pārtrauktas projekta īstenošanas saistības un nolemts atprasīt atbalsta saņēmējam projekta ietvaros izmaksāto publisko finansējumu 24 148,68 *euro* apmērā.

Lēmums pamatots ar turpmāk minēto.

[2.1] 2014.gada 16.oktobrī Dienests saņēma Valsts policijas Galvenās Kriminālpolicijas pārvaldes Ekonomisko noziegumu apkarošanas pārvaldes (turpmāk - ENAP) 2014.gada 13.oktobra vēstuli Nr.20/2/3-27420, kurā norādīta kriminālprocesa Nr.11816010513 izmeklēšanas gaitā konstatētā informācija par atbalsta saņēmēja realizēto projektu. Saskaņā ar ENAP vēstuli pēc projekta dokumentācijas iesniegšanas, iepriekš vienojoties, /pers. D/, /pers. G/ un /pers. H/ (*OU „TimberCentre"* valdes loceklis) īstenoja fiktīvo iepirkuma procedūru ar iepriekš sarunātu uzvarētāju – Igaunijas uzņēmumu *OU „TimberCentre"*, kas piedāvājis divus malkas skaldītājus par 39 660 *euro*. Pēc iepirkuma procedūras pabeigšanas /pers. D/ saņēma malkas skaldītājus no Zviedrijas uzņēmuma *Bala Agri AB* par 21 982 *euro*. Lai maldinātu Dienesta darbiniekus par iekārtas patieso vērtību, /pers. G/, /pers. D/ un /pers. H/ sagatavoja fiktīvu pirkuma līgumu par malkas skaldītāja iegādi un iesniedza to Dienestā.

[2.2] Ņemot vērā ENAP vēstulē minēto, Dienests secināja, ka projekta lietā ir konstatējama dokumentu viltošana un mākslīgu apstākļu radīšana publiskā finansējuma saņemšanai. Turklāt projekta attiecināmo izmaksu tāmes pozīcijā „Malkas skaldītājs" ir 44,6% (17 678 *euro* / 39 659,99 *euro* x100) liels sadārdzinājums. Tādējādi saskaņā ar Ministru kabineta 2009.gada 14.jūlija noteikumu Nr.783 „Kārtība, kādā piešķir valsts un Eiropas Savienības atbalstu lauku un zivsaimniecības attīstībai" (turpmāk – noteikumi Nr.783) 41.3.apakšpunktu Dienests neatbilstošo izdevumu summu neapstiprina.

[2.3] Saskaņā ar Padomes 2005.gada 21.jūnija regulas (EK) Nr.1290/2005 par kopējās lauksaimniecības politikas finansēšanu (turpmāk – Regula Nr.1290/2005) preambulas 25.punktu, lai aizsargātu Kopienas budžeta finanšu intereses, dalībvalstīm būtu jāveic pasākumi, lai pārliecinātos, ka fondu finansētie darījumi ir faktiski notikuši un ir veikti pareizi.

Gadījumā, ja ir konstatēts pārkāpums, bet atbalsta finanšu līdzekļi jau izmaksāti, Dienestam nekavējoties jāuzsāk nepamatoti izmaksāto finanšu līdzekļu atgūšana. Dienesta pienākums atgūt neatbilstošos maksājumus izriet no Regulas Nr.1290/2005 9.panta 1.punkta „a" apakšpunkta iii) prasības, 33.panta 1.punkta un Ministru kabineta 2009.gada 7.jūnija noteikumu Nr.573 „Kārtība, kādā administrē Eiropas Lauksaimniecības garantiju fondu, Eiropas Lauksaimniecības fondu lauku attīstībai un Eiropas Zivsaimniecības fondu, kā arī valsts un Eiropas Savienības atbalstu lauksaimniecībai, lauku un zivsaimniecības attīstībai" (turpmāk – noteikumi Nr.573) 47.punkta.

Arī no Komisijas 2011.gada 27.janvāra regulas (ES) Nr.65/2001, ar ko nosaka sīki izstrādātus noteikumus, lai īstenotu Regulu Nr.1698/2005 attiecībā uz pārbaudes kārtību, kā arī savstarpējo atbilstību saistībā ar lauku attīstības atbalsta pasākumiem, (turpmāk – Regula Nr.65/2001) 4.panta 8.punkta un 30.panta 2.punkta izriet, ka maksājumus neveic atbalsta saņēmējiem, kuri mākslīgi radījuši nosacījumus atbalsta maksājumu iegūšanai, kā arī atgūst visas jau izmaksātās summas, ja atbalsta saņēmējs tīši ir sniedzis nepatiesu deklarāciju.

[2.4] Lēmuma par projekta apstiprināšanu saistību pārtraukšanai pietiekams pamats ir Regulas Nr.1290/2005 35.pantā noteiktā pārkāpuma pirmā administratīvā vai tiesas konstatācija, proti, kompetentas administratīvās vai tiesu iestādes veikts pirmais rakstiskais novērtējums, ar ko, pamatojoties uz konkrētiem faktiem, secina, ka ir izdarīts pārkāpums, neskarot iespēju vēlāk grozīt vai atcelt, ņemot vērā attiecīgās procedūras norisi.

Tādējādi Dienests ir tiesīgs pieņemt lēmumu par izmaksāto finanšu līdzekļu atgūšanu pirms attiecīgā administratīvā vai tiesas procesa noslēgšanās.

[2.5] Ņemot vērā, ka ENAP ir konstatējis, ka projekta ietvaros ir īstenota fiktīva iepirkuma procedūra un noslēgts fiktīvs iepirkuma līgums par malkas skaldītāja iegādi, Dienesta ieskatā ir pietiekams pamats atzīt, ka ir izdarīts pārkāpums Regulas Nr.1290/2005 izpratnē. Kriminālprocesa ietvaros iegūtā informācija un arī pats uzsāktais kriminālprocess norāda uz publiskā finansējuma saņemšanas nosacījumu pārkāpšanu projekta ietvaros.

[3] Pieteicēja SIA „Trevirk" iesniedza pieteikumu Administratīvajā rajona tiesā par Dienesta direktora 2014.gada 22.decembra lēmuma Nr.10.5.315/14/1157-T/1298 (turpmāk – pārsūdzētais lēmums) atcelšanu.

Pieteikums pamatots ar turpmāk minēto.

[3.1] Pieteicēja projekta ietvaros cita starpā iegādājās divas malkas skaldāmās iekārtas. Iespējamo iekārtu piegādātāju cenu aptauja tika veikta pirms projekta iesnieguma iesniegšanas Dienestā. Pieteicēja izvēlējās iekārtu piegādātājus, kā galvenos kritērijus izvirzot iekārtu atbilstību tehniskajai specifikācijai, kā arī iekārtu piegādātājiem jāpiedāvā iespējami zemākā cena.

Pieteicēja, pamatojoties uz pretendentu iesniegtajiem piedāvājumiem, izvēlējās atbilstošāko iekārtu piegādātāja pretendenti ar viszemāko cenu - kompāniju *OU „TimberCentre"*. Cenu aptauja un iekārtu piegādātāju izvēle notika saskaņā ar Ministru kabineta 2008.gada 5.februāra noteikumiem Nr.65 „Noteikumi par iepirkuma procedūru un tās piemērošanas kārtību pasūtītāja finansētiem projektiem", kā arī ievērojot Dienesta interneta mājas lapā publicētos Iepirkumu procedūras kārtības noteikumus, tādēļ nav pamatots pārsūdzētajā lēmumā norādītais, ka pieteicēja veica apzinātu tāmes pozīciju sadārdzinājumu, tādējādi maldinot Dienestu par iekārtu patieso vērtību.

[3.2] Pieteicēja projekta realizāciju ir veikusi atbilstoši lēmumam par projekta apstiprināšanu un pasākuma noteikumiem. Ņemot vērā, ka pēc iekārtu iegādes Dienests vairākkārt veica iekārtu un dokumentācijas atbilstības pārbaudi un tikai pēc tam veica struktūrfondu līdzfinansējuma samaksu, nav pamats uzskatīt, ka pieteicējas iesniegtie dokumenti ir fiktīvi un neatbilstoši faktiskajai situācijai.

[3.3] Pieteicēja uzskata, ka Dienests Regulas Nr.1290/2005 35.pantu ir piemērojis kļūdaini, jo faktiskā situācija nav atbilstoša tiesību normā noteiktajam. Fakts, ka pret pieteicēju ir ierosināts kriminālprocess, nav pietiekams pamats, lai konstatētu, ka ir izdarīts pārkāpums Regulas Nr.1290/2005 35.panta izpratnē.

Dienests lēmumu pieņēmis uz varbūtības un pieņēmumu pamata, jo pieteicēja kriminālprocesa ietvaros nav atzīta par vainīgu noziedzīga nodarījuma izdarīšanā. Dienests, pieņemot lēmumu, pieteicēju atzīst par vainīgu krāpšanā, fiktīvas iepirkuma procedūras organizēšanā un dokumentu viltošanā, balstoties tikai uz ENAP saņemto vēstuli. Ja persona tiek atzīta par vainīgu pārkāpuma izdarīšanā, lai gan lietā nav pierādījumu, kas pierādītu tās vainu, tiek pārkāpta nevainīguma prezumpcija.

[4] Ar Administratīvās rajona tiesas 2015.gada 18.decembra spriedumu pieteicējas pieteikums par pārsūdzētā lēmuma atcelšanu noraidīts.

Spriedums pamatots ar turpmāk minēto.

[4.1] Noteikumi Nr.783 noteic kārtību, kādā piešķir valsts un Eiropas Savienības atbalstu atklātu projektu iesniegumu konkursu un kompensāciju maksājumu veidā lauku attīstībai pasākumiem, kas tiek īstenoti atbilstoši Padomes 2005.gada 20.septembra Regulai (EK) Nr.1698/2005 par atbalstu lauku attīstībai no Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai (ELFLA) (turpmāk – Regula Nr.1698/2005), Komisijas 2006.gada 15.decembra Regulai (EK) Nr.1974/2006, ar ko paredz sīki izstrādātus piemērošanas noteikumus Regulai Nr.1698/2005 (turpmāk – Regula Nr.1974/2006).

Atbilstoši šo noteikumu 3.punktam kopā ar projekta iesniegumu atbalsta pretendents iesniedz atbalsta pretendenta deklarāciju (1.pielikums), ko /pers. D/ ir iesniedzis, ar savu parakstu apliecinot, ka projekta iesnieguma veidlapā un citos dokumentos iesniegtā informācija ir patiesa (1.punkts).

Iesniedzot atbalsta pretendenta deklarācijas, atbalsta saņēmējs ir apliecinājis, ka ir iepazinies ar publiskā finansējuma saņemšanas nosacījumiem, tai skaitā ar Regulu Nr.1698/2005, Regulu Nr.1974/2006 un Regulu Nr.1290/2005.

Visa projekta īstenošana ir jāveic atbilstoši noteikumiem Nr.783 un Ministru kabineta 2010.gada 9.februāra noteikumiem Nr.132 „Kārtība, kādā piešķir valsts un Eiropas Savienības atbalstu atklātu projektu iesniegumu konkursu veidā pasākumam „Atbalsts uzņēmumu radīšanai un attīstībai (ietverot ar lauksaimniecību nesaistītu darbību dažādošanu)" (turpmāk – noteikumi Nr.132).

[4.2] Noteikumu Nr.783 19.1.4.apakšpunkts paredz, ja projekta īstenošanas ilgums nepārsniedz sešus mēnešus un projekts ir pilnībā īstenots, atbalsta saņēmējs piecu darbdienu laikā pēc lēmumā par projekta iesnieguma apstiprināšanu noteiktā projekta īstenošanas termiņa beigām iesniedz Dienestā maksājuma pieprasījumu, kurā apstiprina, ka projekta attiecināmās izmaksas atbilst apstiprinātajam projekta iesniegumam, maksājuma pieprasījumā norādītās attiecināmās izmaksas ir samaksātas un ir ievērotas Eiropas Savienības un Latvijas Republikas tiesību aktos noteiktās atbalsta saņemšanas prasības.

No lietas materiāliem izriet, ka 2012.gada 3.janvārī SIA „Trevirk" Dienestā iesniedza maksājuma pieprasījumu un darījuma dokumentus par projekta īstenošanu, tostarp ar *OU „TimberCentre"* noslēgto līgumu par divu malkas skaldāmo iekārtu *Vedkombi 410 EL* iegādi un maksājumu apliecinošus dokumentus par 39 660 *euro*.

[4.3] Regulas Nr.1698/2005 74.panta 1.punkts paredz, lai nodrošinātu efektīvu Kopienas finansiālo interešu aizsardzību, dalībvalstis pieņem visus normatīvos un administratīvos aktus saskaņā ar Regulas Nr.1290/2005 9.panta 1.punktu. Saskaņā ar Regulas Nr.1290/2005 9.panta 1.punkta „a" apakšpunktu dalībvalstis kopējās lauksaimniecības politikas jomā pieņem visus normatīvos vai administratīvos noteikumus, kā arī jebkurus citus pasākumus, kas vajadzīgi, lai efektīvi aizsargātu Kopienas finanšu intereses, jo īpaši, lai: i) pārliecinātos, ka ELGF un ELFLA finansētās darbības faktiski veic un ka tas notiek pareizi; ii) novērstu un apkarotu pārkāpumus; iii) atgūtu summas, kas zaudētas pārkāpumu vai nolaidības dēļ.

Regulas Nr.1290/2005 33.panta 1.punkts noteic, ja lauku attīstības pasākumos vai programmās konstatē pārkāpumus vai nolaidību, dalībvalstis veic finansiālās korekcijas, pilnīgi vai daļēji atceļot attiecīgo Kopienas finansējumu. Dalībvalstis ņem vērā konstatēto pārkāpumu būtību un nopietnību, ka arī ELFLA finansiālo zaudējumu apjomu. Savukārt šā panta 2.punkts paredz, ja Kopienas līdzekļi saņēmējam jau ir izmaksāti, akreditētais maksātājs tos atgūst saskaņā ar savām finansējuma atgūšanas procedūrām un tos atkārtoti izmanto saskaņā ar 3.punkta „c" apakšpunktu. Šā panta 5.punkts noteic, ka pēc 31.panta 3.punktā paredzētās procedūras veikšanas Komisija var pieņemt lēmumu likt attiecīgai dalībvalstij segt atgūstamās summas: a) ja vienā gadā pēc pirmās administratīvās vai tiesas konstatācijas attiecīgā dalībvalsts nav sākusi visas administratīvas vai tiesvedības procedūras, kas paredzētas valsts vai Kopienas tiesību aktos, attiecībā uz saņēmējiem izmaksāto līdzekļu atgūšanu; b) ja dalībvalsts nav ievērojusi pienākumus atbilstīgi šā panta 3.punkta „a" un „c" apakšpunktam.

Regulas Nr.1290/2005 35.pantā „Administratīvās vai tiesas konstatācijas definīcija" noteikts, ka šajā nodaļā pirmā administratīvā vai tiesas konstatācija ir kompetentas administratīvas vai tiesu iestādes veikts pirmais rakstisks novērtējums, ar ko, pamatojoties uz konkrētiem faktiem, secina, ka ir izdarīts pārkāpums, neskarot iespēju šo secinājumu vēlāk grozīt vai atcelt, ņemot vērā attiecīgās administratīvās vai tiesvedības procedūras norisi.

[4.4] No citētajām Eiropas Savienības tiesību normām izriet, ka dalībvalstu pienākums ir nodrošināt efektīvu Kopienas finansiālo interešu aizsardzību, un, saņemot pirmo rakstisko novērtējumu no kompetentas administratīvas vai tiesu iestādes par pārkāpuma konstatēšanu, dalībvalstu pienākums ir nepieļaut ar to saistīto maksājumu izmaksāšanu un jau izmaksāto projektu līdzekļu atgūšanu, negaidot attiecīgā administratīvā vai tiesas procesa noslēgšanos un tā rezultātu. Lai uzsāktu finansējuma atgūšanu, pietiekams pamats ir Regulas Nr.1290/2005 35.pantā noteiktā pirmā administratīvā vai tiesas konstatācija, proti, attiecīgajā administratīvajā vai tiesas procesā iegūtie pierādījumi, kas pierāda pārkāpuma esību. Līdz ar to Regulas Nr.1290/2005 izpratnē pārkāpuma konstatēšanai ir pietiekami, ja konstatēts pārkāpuma izdarīšanas fakts jeb objekts un objektīvā puse, neatkarīgi no pārkāpuma subjekta un subjektīvās puses pazīmju konstatēšanas.

[4.5] Ievērojot tiesisko regulējumu, konkrētajā gadījumā Dienesta rīcībā esošā informācija no ENAP par konstatētajām noziedzīga nodarījuma objektīvajām pazīmēm bija pietiekams pamats atzīt, ka ir izdarīts pārkāpums Regulas Nr.1290/2005 izpratnē. Atbilstoši noteikumu Nr.783 41.3.apakšpunktā noteiktajam maksājuma pieprasījumā iekļautie izdevumi atzīstami par neatbilstošiem, ja tie neatbilst normatīvajiem aktiem par atbalsta piešķiršanu. Savukārt saskaņā ar Noteikumu Nr.573 47.punktu Dienests izvērtē atbalsta saņēmēja izdevumu atbilstību un pieņem lēmumu par neatbilstošo izdevumu atgūšanu.

Ievērojot minēto, Dienests pamatoti pārtrauca 2011.gada 4.augusta lēmuma saistības, atprasot izmaksāto publisko finansējumu 24 148,68 *euro* apmērā.

[4.6] Attiecībā uz pieteicējas norādīto argumentu, ka Dienests nav ņēmis vērā, ka kriminālprocess pret pieteicēju nav ierosināts, bet ir ierosināts pret /pers. D/ kā fizisku personu, tiesa norāda, ka izskatāmajā gadījumā pēc /pers. D/ iesniegtā projekta iesnieguma tika piešķirts publiskais finansējums, /pers. D/ projekta ietvaros nodibināja uzņēmumu – SIA „Trevirk". Līdz ar to /pers. D/ veiktās darbības projekta realizācijas gaitā ir vērtējamas, skatot jautājumu par projekta izdevumu atbilstību normatīvajiem aktiem par atbalsta piešķiršanu. Tiesa pievienojas Dienesta viedoklim, ka konkrētajā lietā nav jānodala fiziskā persona no juridiskās personas, jo uz šo atbalstu varēja pieteikties tikai fiziskā persona, dibinot juridisku personu. Tādēļ Dienests pamatoti atzina, ka pieteicēja ir izdarījusi pārkāpumu Regulas Nr.1290/2005 izpratnē.

[4.7] Tiesa nekonstatē tiesiskās paļāvības principa pārkāpumu, jo Dienesta Lielrīgas reģionālās lauksaimniecības pārvaldes 2011.gada 4.augusta lēmumā ir norādīts, kādos gadījumos Dienests ir tiesīgs atprasīt iepriekš izmaksāto finansējumu. Līdz ar to pieteicējai nebija pamata uzskatīt, ka nekādā gadījumā saņemtais publiskais finansējums netiks atprasīts.

[4.8] Atbilstoši Regulas Nr.65/2011 30.panta 2.punktā noteiktajam, ja konstatē, ka saņēmējs tīši ir sniedzis nepatiesu

deklarāciju, attiecīgo darbību izslēdz no ELFLA atbalsta un atgūst visas par šo darbību jau izmaksātās summas. Tādējādi Dienestam, konstatējot nepatiesas informācijas sniegšanu, bija jāizdod obligātais administratīvais akts par izmaksāto atbalsta summu atprasīšanu no pieteicējas. Līdz ar to nav pamatots pieteicējas pārstāvja viedoklis, ka Dienestam bija jāizdara lietderības apsvērumi pirms pieteicējai nelabvēlīga administratīvā akta izdošanas.

[4.9] Apkopojot visu spriedumā minēto, tiesa pārsūdzēto lēmumu atzīst par tiesisku un pamatotu, savukārt pieteikumu par nepamatotu un noraidāmu

[5] Par Administratīvās rajona tiesas 2015.gada 18.decembra spriedumu pieteicēja iesniedza apelācijas sūdzību, lūdzot pieteikumu apmierināt.

Apelācijas sūdzībā norādīti pieteikuma argumenti, papildus norādot turpmāk minēto.

[5.1] Tiesai nebija pamata spriedumā norādīt, ka no pieteicējas ir piedzenama visa projekta ietvaros līdzfinansētā atbalsta nauda. Tiesai konkrēti būtu jānorāda, ka lietā ir veiktas piedziņas darbības un ka no pieteicējas ir piedzenama atbalsta summa 17 708,09 *euro*, pretējā gadījumā tiesa pieļauj dubultās sodīšanas principa pārkāpumu, dubulti no pieteicējas piedzenot Dienesta izmaksātos un uz lietas izskatīšanas brīdi atgūtos 6476,32 *euro.*

[5.2] Dienests balstījies tikai uz ENAP vēstuli, bet gan pats nekādā veidā nav konstatējis administratīvās lietas ietvaros pieteicējas it kā izdarīto projekta sadārdzinājumu, proti, projekta administrēšanas posmā Dienestam nebija radušās aizdomas vai pamatotas šaubas par pieteicējas iesniegtās atbilstības deklarācijas patiesumu, uz ko Dienests atsaucas pārsūdzētajā lēmumā.

[5.3] ENAP vēstule saturēja nepatiesu, faktiskajiem apstākļiem neatbilstošu informāciju attiecībā uz tajā norādīto darījumu ķēdi, kurā iesaistīts Igaunijas uzņēmums *OU „TimberCentre"*, Lietuvas uzņēmums *Alksmeda* un SIA „Calman Trade". Kriminālprocesā nedz /pers. D/, nedz /pers. G/, nedz /pers. H/ uzrādītajās apsūdzībās nav minētas tādas komercsabiedrības kā *Alksmeda* un SIA „Calman Trade".

Pamatojoties uz šīm sagrozītajām ziņām Dienests ir izdevis administratīvo aktu – lēmumu par līdzfinansējuma atprasīšanu.

[5.4] Pieteicēja nepiekrīt, ka konkrētajā gadījumā par pirmo administratīvo konstatāciju Regulas Nr.1290/2005 35.panta izpratnē ir atzīstama ENAP vēstule. Dienestam bija jāveic lietderības apsvērumu izvērtējums, lai nepieļautu situācijas, kad Dienests nepamatoti pieprasa uzņēmējiem atmaksāt piešķirto finansējumu.

[5.5] Dienests ieguvis no Zviedrijas uzņēmuma *Bala Agri AB* informāciju par malkas skaldītāja iekārtas cenu, taču nav skaidrs vai tā ir iekārtas cena vai tā ir piegādes cena. Ja Zviedrijas uzņēmuma nosauktā cena ir iekārtas cena, tad klāt būtu pieskaitāma cena par iekārtu piegādāšanu un uzstādīšanu. Dienesta no Zviedrijas uzņēmuma *Bala Agri AB* saņemtie e-pasti nav atzīstami par pieļaujamiem pierādījumiem.

Pieteicēja iesniedza Zviedrijas uzņēmuma *Bala Agri AB* 2013.gada piedāvājumu *OU „TimberCentre"*, no kura redzams, ka piedāvātā cena atšķiras no Dienesta iegūtās informācijas no Zviedrijas uzņēmuma *Bala Agri AB* par malkas skaldītāja cenu. Tādējādi Zviedrijas uzņēmuma *Bala Agri AB* Dienestam nosauktā malkas skaldītāja cena ir vērtējama kritiski, jo tā var mainīties no pieteicējas neatkarīgu apstākļu dēļ.

[5.6] Tiesa nav ņēmusi vērā Dienesta pārstāves /pers. A/ kriminālprocesā sniegto liecību par to, ka projekta administrēšanas laikā Dienests nav konstatējis jebkādas neatbilstības vai jebkādus pieteicēja pārkāpumus, kā arī par to, ka Dienests nav konstatējis jebkādu mākslīgu sadārdzinājumu. Pati iestāde ir atzinusi, ka sadārdzinājums 20 procentu apmērā atbilst normālai komercpraksei.

[5.7] Tiesa liedza pieteicējai pilnībā izmantot Administratīvā procesa likumā paredzētās tiesības un iesniegt pierādījumus, aicināt pieteiktos lieciniekus, lai tiktu noskaidrota objektīvā patiesība. Tam par pamatu ir kļūdainais tiesas viedoklis par obligātā administratīvā akta izdošanu šādas kategorijas administratīvajās lietās.

[6] Dienests rakstveida paskaidrojumā Administratīvajai apgabaltiesai apelācijas sūdzību uzskata par nepamatotu, pievienojas tiesas spriedumā secinātajam un lūdz pieteikumu noraidīt, pamatojoties uz pārsūdzētajā lēmumā norādītajiem argumentiem.

Papildus Dienests norāda turpmāk minēto.

[6.1] Pirmās instances tiesa atzinusi pārsūdzēto lēmumu par tiesisku, līdz ar to tas ir izpildāms tāds, kāds tas tika pieņemts. Ja pieteicēju neapmierina pārsūdzētā lēmuma piespiedu izpildes process, tad Administratīvā procesa likums paredz tiesības iesniegt attiecīgu sūdzību par izpildiestādes rīcību.

[6.2] Lai gan Dienests konstatēja projekta sadārdzinājumu, pārsūdzētā lēmuma pamatā ir tieši konstatētās krāpnieciskās darbības no pieteicējas puses.

[6.3] Dienests ne sākotnējā lēmumā, ne pārsūdzētajā lēmumā nav atsaucies uz pieteicējas iespējamo fiktīvo dokumentu sagatavošanu ar Lietuvas uzņēmumu *Alksmeda* un SIA „Calman Trade", tāpēc nepamatots ir pieteicējas apgalvojums, ka Dienests ir izmantojis kļūdainu informāciju.

[6.4] Dienesta iegūtā e-pasta sarakste ir atzīstama par rakstveida pierādījumiem Administratīvā procesa likuma 167.panta izpratnē.

[6.5] Dienesta pārstāves liecība attiecas uz pieteicējas projekta administrēšanas posmu līdz informācijas saņemšanai no izmeklēšanas iestādes. Savukārt, veicot atkārtotu iepirkuma pārbaudi pēc informācijas saņemšanas no izmeklēšanas iestādes, Dienests konstatēja sadārdzinājumu 44,6 procentu apmērā, kas vērtējams kā mākslīgs un nepamatots.

[7] Tiesas sēdē pieteicējas pārstāvis apelācijas sūdzību uzturēja un lūdza pieteikumu apmierināt. Dienesta pārstāvis pieteicējas apelācijas sūdzību neatzina un lūdza pieteikumu noraidīt.

Motīvu daļa

[8] Noklausījusies dalībnieku paskaidrojumus, pārbaudījusi lietas materiālus un izvērtējusi lietā esošos pierādījumus, Administratīvā apgabaltiesa atzīst, ka pieteicējas apelācijas sūdzība ir nepamatota un pieteikums ir noraidāms.

[9] Administratīvā procesa likuma 307.panta ceturtā daļa noteic, ja tiesa, izskatot lietu, atzīst, ka zemākās instances tiesas spriedumā ietvertais pamatojums ir pareizs un pilnībā pietiekams, tā sprieduma motīvu daļā var norādīt, ka pievienojas zemākās instances tiesas sprieduma motivācijai. Šajā gadījumā šā likuma 251.panta piektajā daļā noteiktos apsvērumus sprieduma motīvu daļā var nenorādīt.

Administratīvā apgabaltiesa, izvērtējot Administratīvās rajona tiesas 2015.gada 18.decembra sprieduma motivāciju, atzīst, ka pirmās instances tiesa pareizi un vispusīgi izvērtējusi lietas faktiskos un tiesiskos apstākļus un pamatoti atzinusi, ka pārsūdzētais lēmums ir tiesisks.

Tā kā pirmās instances tiesas sprieduma pamatojums ir pareizs un pilnībā pietiekams, apgabaltiesa pievienojas tā motivācijai un to neatkārto.

Papildus Administratīvā apgabaltiesa norāda turpmāk minēto.

[10] Līguma par Eiropas Savienības darbību (turpmāk – Līgums) 310.panta sestā daļa noteic, ka Savienība un dalībvalstis saskaņā ar 325.pantu novērš krāpšanu un jebkuras citas nelikumīgas darbības, kas ietekmē Savienības finanšu intereses. Savukārt Līguma 325.panta 1.punkts noteic, ka Savienība un dalībvalstis apkaro krāpšanu un citādu nelikumīgu rīcību, kas apdraud Savienības finanšu intereses, saskaņā ar šo pantu veicot pasākumus, kuriem jāattur no šādas rīcības, kā arī jānodrošina efektīva aizsardzība dalībvalstīs, kā arī Savienības iestādēs un struktūrās.

No Regulas Nr.1698/2005 74.panta 1.punkta un Regulas Nr.1290/2005 9.panta 1.punkta izriet dalībvalstu pienākums nodrošināt efektīvu Kopienas finansiālo interešu aizsardzību atgūtu summas, tostarp, kas zaudētas pārkāpumu dēļ.

No Regulas Nr. 1290/2005 33.panta 1., 2. un 5.punkta un 35.panta izriet, ka līdz ko uz konkrētu faktu pamata Dienests secina, ka Eiropas Savienības lauku attīstības pasākuma ietvaros ir izdarīts pārkāpums, Dienestam ir pienākums uzsākt atbalsta saņēmējam nepamatoti izmaksāto finanšu līdzekļu atgūšanas procedūru. Pretējā gadījumā Eiropas Komisija var pieņemt lēmumu, ka atgūstamie līdzekļi jāsedz attiecīgajai dalībvalstij.

No ENAP vēstules Dienestam izriet, ka kriminālprocesa ietvaros izmeklēšanas iestāde ir konstatējusi, ka SIA „Trevirk" valdes loceklis /pers. D/ vienojies ar *OU „TimberCentre"* valdes locekli /pers. H/ par fiktīvu iepirkuma procedūru, ka starp SIA „Trevirk" un *OU „TimberCentre"* noslēgts fiktīvs pirkuma līgums un ka projekta ietvaros paredzētos divus malkas skaldītājus pieteicēja faktiski iegādājusies no Zviedrijas uzņēmuma *Bala Agri AB* par zemāku cenu nekā norādījusi projekta attiecināmo izmaksu tāmē.

Tādējādi iestāde, kuras kompetencē ir atklāt un izmeklēt noziedzīgus nodarījumus ekonomikas jomā, ir informējusi Dienestu par tās konstatēto noziedzīgo nodarījumu, kas izpaudies naudas līdzekļu izkrāpšanā no Eiropas Savienības atbalsta fonda.

ENAP vēstule satur faktu, ka projekta ietvaros veiktā iepirkuma procedūra ir bijusi fiktīva un darījums ar *OU „TimberCentre"* faktiski nav noticis. Tādējādi, balstoties uz ENAP vēstulē norādītajiem faktiem, Dienests ir konstatējis publiskā finansējuma saņemšanas nosacījumu pārkāpumu saistībā ar pieteicējas īstenoto projektu.

Šādos apstākļos saskaņā ar Regulu Nr.1290/2005 dalībvalsts obligāts pienākums ir uzsākt atbalsta saņēmējam izmaksāto finanšu līdzekļu atgūšanas procedūru. Apgabaltiesa pievienojas Dienesta viedoklim, ka konkrētajā gadījumā Dienestam nebija pamata apšaubīt no ENAP saņemtās informācijas īstumu. Pretēji pieteicējas apgalvojumiem lietā, apgabaltiesa uzskata, ka saņemtā informācija par darbībām, kas vērstas uz Eiropas Savienības un valsts atbalsta finansējuma izkrāpšanu, ir pietiekams pamats finansējuma atprasīšanai. Ne Eiropas Savienības, ne nacionālais regulējums neprasa Dienestam pirms lēmuma pieņemšanas par izmaksātā atbalsta atgūšanu veikt lietderības apsvērumus.

[11] Pārsūdzētais lēmums nav pamatots ar ENAP vēstule norādītajiem faktiem par preču piegādes ķēdi, kurā iesaistīts Igaunijas uzņēmums *OU „TimberCentre"*, Lietuvas uzņēmums *Alksmeda* un SIA „Calman Trade". Līdz ar to nav pamatots pieteicējas arguments par nepareizas informācijas izmantošanu pārsūdzētā lēmuma pieņemšanā.

[12] Lai arī Dienests ieguva no Zviedrijas uzņēmuma *Bala Agri AB* informāciju par malkas skaldītāja iekārtas pārdošanas cenu (134 900 SEK (14 964 *euro*), Dienests šo summu nav izmantojis sadārdzinājuma noteikšanā, tāpēc apgabaltiesa nevērtē pieteicējas iebildumus par Dienesta no Zviedrijas uzņēmuma *Bala Agri AB* iegūto pierādījumu pieļaujamību.

Izmantojot ENAP vēstulē norādīto faktu - summu, par kādu pieteicēja faktiski iegādājusies malkas skaldītājus (21 982 *euro,*), tātad viena malkas skaldītāja cena 10 991 *euro*, un salīdzinot to ar /pers. D/ projekta iesniegumā norādīto cena 19 830 *euro*, Dienests pamatoti konstatēja lielu sadārdzinājumu.

Minētais sadārdzinājums norāda par iepirkuma procedūras fiktīvumu. Uz to, ka iepirkuma procedūra bija fiktīva, netieši norāda arī turpmāk minētie apstākļi, kas izriet no lietas materiāliem.

No komercreģistrā publiski pieejamās informācijas redzams, ka pieteicējam kopā ar Zviedrijas pilsoni /pers. Z//pers. Z/ (*/pers. Z//pers. Z/*) kopš 2007.gada pieder SIA /Nosaukums H/, kas cita starpā nodarbojas ar lietotu un jaunu darba galdu tirdzniecību (*sk. http://zo.lv/uznemumi/assk-40003969795/#.WKwhJlK7okI*). Projekta iesniegumā /pers. D/ arī norāda, ka viņam ir pieredze lielu projektu vadībā kokapstrādes nozarē (tirgojot, uzstādot un palaižot ražošanā jaunus un lietotus kokapstrādes galdus (*lietas 1.sējuma 82.lapa*).

Ievērojot šo /pers. D/ ilgstošo nodarbošanos ar kokapstrādi saistītā jomā un to, ka otrs biznesa partneris ir no Zviedrijas, apgabaltiesai nerodas šaubas, ka /pers. D/ orientējās ar kokapstrādi saistītu iekārtu tirgū ne tikai Latvijā, bet arī Zviedrijā. Līdz ar to apgabaltiesa pieļauj, ka /pers. D/ pārzināja arī Zviedrijas ražotājus, kas ražo malkas skaldītājus.

No pieteicējas pārstāvja paskaidrojumiem un Rīgas tiesas apgabala prokuratūras prokurora 2015.gada 30.marta lēmumā par krimināllietas nodošanu atspoguļotās /pers. H/ liecības (*lietas 2.sējuma 1.-8.lapa*) izriet, ka projekta iesniedzējs /pers. D/ ar /pers. H/ ir pazīstami saistībā ar /pers. D/ piederošās SIA /Nosaukums H/ sadarbību ar SIA /Nosaukums I/, kuras valdes loceklis ir /pers. H/. /pers. H/ liecināja, ka /pers. D/ vēlējies iegādāties iekārtas ar nosacījumu, tās iegādāties no ārzemju uzņēmuma, lai nav jāmaksā pievienotās vērtības nodoklis. Minētais apstiprina, ka jau pirms iepirkuma procedūras /pers. D/ bija ieinteresēts iegādāties projekta ietvaros iekārtas ne no kura katra piegādātāja, bet tieši no ārzemju piegādātāja.

Līdz ar to sakritība, ka iepirkuma procedūras uzvarētājs bija ar /pers. H/ saistīts Igaunijas uzņēmums *OU „TimberCentre”*, norāda, ka preču piegādātājs nav izraudzīts brīvas konkurences apstākļos, bet ir iepriekš izvēlēts un sarunāts atbilstoši pieteicējas pārstāvja /pers. D/ interesēm iegādāties konkrētas Zviedrijā ražotas iekārtas par lētāku cenu, bet projekta iesniegumā norādot dārgāku cenu.

Tādējādi Dienests pamatoti ir konstatējis, ka projekta lietā ir iesniegti nepatiesi dokumenti atbalsta saņemšanai, un saskaņā ar Regulas Nr.65/2011 30.panta 2.punktu pieņēmis lēmumu par izmaksāto atbalsta summu atgūšanu.

[13] Fakts, ka Dienests nekonstatēja pārkāpumus vai neatbilstību projekta iesnieguma apstiprināšanas un atbalsta izmaksāšanas stadijā, neliedz Dienestam pieņemt lēmumu par izmaksātā atbalsta atgūšanu projekta uzraudzības periodā. Apgabaltiesa uzsver, ka Eiropas Savienības un valsts atbalsta mērķi var tikt sasniegti tikai tad, ja piešķirtais finansējums un ar to saistītā kontrole attiecas uz visām darbībām un izmaksām, kas saistītas kā ar paredzētās darbības īstenošanu, tā arī ar tās īstenošanas nosacījumiem visā projekta realizācijas un normatīvajos aktos noteiktā kontroles termiņā.

[14] Saskaņā ar Lauksaimniecības un lauku attīstības likuma 5.panta 13.daļu Dienesta lēmuma pārsūdzība neaptur tā darbību. Līdz ar to Dienests ir tiesīgs uzsākt administratīvā akta piespiedu izpildi. Apstāklis, ka daļa no atprasāmās summas ir piedzīta, neietekmē tiesas izvērtējuma apjomu par pārsūdzētā lēmuma pamatotību.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 307. un 309.pantu, 329.panta pirmo daļu, Administratīvā apgabaltiesa

nosprieda:

noraidīt sabiedrības ar ierobežotu atbildību „Trevirk” pieteikumu par Lauku atbalsta dienesta 2014.gada 22.decembra lēmuma Nr.10.5.3-15/14/1157-T/1298 atcelšanu.

Spriedumu viena mēneša laikā no sprieduma sastādīšanas dienas var pārsūdzēt Augstākās tiesas Administratīvo lietu departamentā, iesniedzot kasācijas sūdzību Administratīvajā apgabaltiesā.

Tiesas sēdes priekšsēdētāja *(paraksts)* S.Liniņa

Tiesneses *(paraksts)* S.Gintere

(paraksts) I.Juhņeviča-Knoka